

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО
Природничо-географічний факультет
Кафедра філософії

Назва курсу <i>Нормативний/вибірковий</i>	Філософія нормативний
Ступінь освіти Бакалавр/магістр/доктор філософії Освітня програма	бакалавр Інформаційні системи та технології
Рік викладання/ Семестр/ Курс (рік навчання)	2020-2021/ IV семестр / II курс
Викладач	Александров Д.В.
Профайл викладача	http://geo.mdpu.org.ua/prirodnicho-geografichnij-fakultet/kafedra-istoriyi/sklad-kafedri-istoriyi/aleksandrov-denys-valentynovych/
Контактний тел.	+38 068 450 44 27
E-mail:	aleksandrov-denis@i.ua
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	http://www.dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=857
Консультації	<i>Очні консультації:</i> щочетверга, з 12 ³⁰ до 13 ³⁰ . <i>Онлайн-консультації:</i> через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького щоп'ятниці з 10 ⁰⁰ до 11 ⁰⁰ .

1. КОРОТКА АНОТАЦІЯ ДО КУРСУ

Навчальний курс «Філософія.» є невід'ємним складником системи підготовки викладачів за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» і є необхідною складовою вивчення суспільствознавчих дисциплін, що складають основу *soft skills*. Навчальна програма дисципліни передбачає вивчення класичних та сучасних філософських концепцій та методології, що становлять академічний рівень університетської освіти. Навчальний курс «Філософія» дозволяє дослідити онтологічні, гносеологічні, епістеологічні, праксіологічні, етичні та естетичні погляди класиків філософської думки, а також дослідити надбання чималого переліку модерністських та постмодерністських філософських концепцій, зокрема раціоналізму, сенсуалізму, філософії життя, ірраціональної філософії, екзистенціалістів, та значного переліку концепцій соціальної філософії, що знаходиться в дискурсивному стані. З методологічної точки зору, розкриваються особливості філософського мислення, філософського методу як такого, арсеналу філософських прийомів.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Метою дисципліни «Філософія» є надання філософських знань як складної та системної форми аналітики духовної культури індивіда, людства загалом, а також поглядів філософії модерну на світ у цілому в розумінні онтологічних, гносеологічних, аксіологічних і соціальних проблем буття; антропологічних проблем із урахуванням специфіки майбутнього розвитку.

Основними завдання дисципліни «Філософія» полягають у тому, щоб ознайомити бакалаврів з головними теоретичними та методологічними проблемами філософії, світовим досвідом та сучасним станом філософської думки; сприяти переконаності в принциповій важливості для кожної людини вільного світоглядного самовизначення; навчати осягати істину власним розумом та вмінням співвідносити світоглядні ідеї з практикою суспільного життя.

Ключовим завданням також є оволодіння навиками аналізу важливих філософських проблем, їх зв'язку із традиційними філософськими проблемами; формування вмінь виводити узагальнення і світоглядні та філософсько-методологічні висновки з теоретичних проблем філософії; у набутті вмінь ґрунтовно аналізувати онтологічні проблеми буття, розв'язувати питання високого філософського рівня, працювати з класичними філософськими текстами, здійснювати порівняльну історико-філософську інтерпретацію; формувати навички толерантного ставлення до різних світоглядних систем..

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

1. Інтегральна компетентність:

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми в галузі класичної та сучасної психоаналітичної теорії в процесі професійної діяльності або навчання, що передбачає застосування теорій та методів філософського знання і характеризується комплексністю.

2. Загальні компетентності:

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, критичного аналізу та синтезу, оцінювання сучасних наукових досягнень, генерування нових ідей при вирішенні дослідницьких і практичних завдань.

ЗК5. Здатність працювати в колективі; навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації; увага і толерантність до іншої думки; здатність аналізувати зміст та структуру думки в процесі спілкування та адекватно на неї реагувати.

ЗК6. здатність розуміти та інтерпретувати знання в сфері філософії; знання про еволюцію основних філософських ідей та проблем, орієнтуватися в напрямках і тенденціях сучасного філософського дискурсу, знання змісту головних, визначних філософських творів, уявлення про специфіку філософської термінології.

ЗК8.Здатність до творчого застосування психолого-педагогічних знань та вмінь, набуття гнучкого мислення.

ЗК9.Здатність до планування та досягнення освітніх результатів, створення та використання тестового інструментарію для оцінювання рівня навчальних досягнень.

3. Фахові компетентності:

ФК4. Здатність проводити моніторинг діяльності учнів у закладах загальної середньої освіти, вести самостійний пошук шляхів удосконалення процесу навчання у закладах загальної середньої освіти.

ФК5.Здатність до планування та проведення навчально-виховної роботи, до прогнозування та вирішення конфліктних ситуацій в педагогічному колективі.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

Програмні результати навчання (ПРН)

РН1. Знати і використовувати положення і категорії філософії для оцінювання та аналізу різних фактів і явищ, застосовувати наукові філософські принципи та закони, форми пізнання у професійній діяльності.

РН4. Усвідомлювати необхідність подальшого навчання, вивчення, аналізу, узагальнення та поширення передового педагогічного досвіду, систематично підвищувати свою професійну кваліфікацію.

РН11.Презентувати, обговорювати та захищати власні позиції в усній і письмовій формах та за допомогою інформаційно-комунікаційних технологій.

РН12.Знати принципи організації навчання, засоби розвитку пізнавальної самостійності, активності, ініціативи учнів; - визначати критерії відбору і способи конструювання основних компонентів змісту середньої освіти.

РН19. Проектувати педагогічну діяльність, зміст, методи, форми навчання відповідно до поставлених дидактичних цілей.

5. ОБСЯГ КУРСУ

Вид заняття	лекції	практичні заняття	самостійна робота
Кількість годин	18	18	54

Технічне й програмне забезпечення / обладнання

Підручники, посібники, довідники, методичні рекомендації. Технічне та мультимедійне обладнання. Забезпечення доступу здобувачів вищої освіти до Інтернет-ресурсів.

6. ПОЛІТИКИ КУРСУ

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати контрольні-модульні завдання

7. СТРУКТУРА КУРСУ

7.1 СТРУКТУРА КУРСУ (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
БЛОК 1. ФІЛОСОФІЯ ТА ЇЇ КУЛЬТУРНО-ІСТОРИЧНІ ТИПИ						
10	Тема 1. Філософія в системі наук	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-5	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми		впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 2. Філософія Стародавнього Світу	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	1- 7	Опрацювання		впродовж другого навчального

		Самостійна робота (6 год.)		лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми		семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1- 4	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми		впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-8	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми		впродовж другого навчального семестру (перший періодичний контроль)
10	Тема 5. Західна некласична філософія	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.)	1-8	Опрацювання лекційного матеріалу		впродовж другого навчального

		Самостійна робота (6 год.)		Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	семестру (перший періодичний контроль)
БЛОК 2. ОСНОВНІ ПРОБЛЕМИ ФІЛОСОФІЇ					
10	Тема 6. Буття як філософська проблема	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	1-8	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 7. Свідомість як філософська проблема	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	4-9	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

10	Тема 8. Людина як філософська проблема	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	2-10	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)
10	Тема 9. Суспільство: основи філософського аналізу	Лекція (2 год.) Практичне заняття (2 год.) Самостійна робота (6 год.)	2-10	Опрацювання лекційного матеріалу Підготовка до семінарського заняття http://www.dfn.mdpu.org.ua Виконати завдання для самостійної роботи відповідно до номеру теми	впродовж другого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7. 2 СХЕМА КУРСУ (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Тема лекції	Зміст лекції
Тема 1. Філософія як наука й форма світогляду	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття філософії, її значення в системі вищої освіти. 2. Поняття світогляду, його структура, типи, функції. 3. Передумови виникнення філософії. 4. Предмет філософії та особливості філософського мислення
Тема 2. Філософія Стародавнього світу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості розвитку західного та східного типів цивілізацій, їх вплив на розвиток філософії. 2. Особливості й основні напрями релігійно-філософської думки Стародавньої

	<p>Індії та Стародавнього Китаю.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Виникнення філософії в Давній Греції як теоретичної форми мислення. 4. Здобутки античних філософів та їх внесок у подальший розвиток філософії.
Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Зміна світоглядних орієнтирів як передумова формування філософії Середньовіччя. 2. Загальна характеристика філософії Середньовіччя, основні етапи її розвитку. 3. Основні напрями середньовічної філософії. 4. Загальна характеристика й світоглядні основи епохи Відродження. 5. Особливості ренесансного типу філософського та наукового мислення. 6. Реформація та її ідеї.
Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	<ol style="list-style-type: none"> 1. Історичні передумови появи філософії Нового часу та її загальна спрямованість. 2. Соціокультурні й соціально-економічні передумови формування цінностей епохи Просвітництва. 3. Німецька класична філософія: єдність та різноманіття форм. 4. Просвітництво як культурний феномен
Тема 5. Західна некласична філософія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Класичний та некласичний типи філософствування. 2. Загальна оцінка і відмінні риси сучасної філософії, етапи її становлення. 3. Ірраціоналізм А. Шопенгауера та С. К'еркегора 4. Позитивізм і неопозитивізм. 5. «Філософія життя» Ф. Ніцше. 6. Тенденції розвитку сучасної філософії.
Тема 6. Буття як філософська проблема	<ol style="list-style-type: none"> 1. Світ як єдність об'єктивного та суб'єктивного. 2. Прото-філософське розуміння світу. 3. Розвиток наукових уявлень про світ та його будову. 4. Сучасні наукові уявлення про принципи організації світу. 5. Проблема першоджерел світу (монізм, дуалізм, плюралізм).
Тема 7. Свідомість як філософська проблема	<ol style="list-style-type: none"> 1. Свідомість як предмет філософського аналізу. 2. Основні теорії походження свідомості. 3. Ідеальне й матеріальне в свідомості. 4. Творча сутність свідомості.

	5. Суспільна та індивідуальна свідомість.
Тема 8. Людина як філософська проблема	<ol style="list-style-type: none"> 1. Філософська концепція людини як основа науки про людину. 2. Історико-філософський огляд проблеми людини. 3. Проблема соціального, біологічного та духовного в людині. 4. Філософські концепції сенсу життя.
Тема 9. Суспільство: основи філософського аналізу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Суспільство як предмет вивчення філософії. 2. Матеріалістичний та ідеалістичний підходи до розуміння суспільства. 3. Закони суспільства, їх характер і особливості. 4. Рушійні сили й суб'єкти історичного процесу. 5. Суспільний прогрес, його критерії, типи й напрями розвитку.

7.3 СХЕМА КУРСУ (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема практичного заняття	Зміст практичного заняття
Тема 1. Антична філософія	<ol style="list-style-type: none"> 1. Особливості, умови формування та етапи розвитку античної філософії. 2. Давньогрецька натурфілософія про першооснову світу. 3. Класичний період античної філософії: <ul style="list-style-type: none"> • філософські вчення софістів; • діалектика Сократа; • учення Платона про Ідеї; • метафізика Арістотеля. 4. Філософія елліністичного та римського періодів: <ul style="list-style-type: none"> • епікуреїзм: проблема свободи й щастя людини; • скептицизм: криза античної раціональності; • етика стоїцизму; • філософія неоплатонізму. <p>Історичне значення античної філософії.</p>
Тема 2. Особливості та головні риси філософії Середньовіччя та Ренесансу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Теоцентризм – основний принцип світорозуміння в епоху Середньовіччя. 2. Проблема співвіднесення віри й розуму у філософії патристики. 3. Співвідношення Божественного провидіння і свободи волі людини у філософії Августина Аврелія.

	<ol style="list-style-type: none"> 4. Схоластика: загальна характеристика й основні етапи розвитку. Полеміка реалістів та номіналістів. 5. Філософська система Фоми Аквінського як вища сходинка схоластичної філософії. 6. Відродження як своєрідний синтез Античності та Середньовіччя. Антропоцентризм і гуманізм. 7. Натурфілософія епохи Відродження. 8. Гуманісти епохи Відродження про місце людини у світі і свободу його волі. Соціально-економічний ідеал епохи Відродження.
<p>Тема 3. Проблеми, пошуки та досягнення філософії Нового часу та Просвітництва</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціокультурний контекст світоглядного повороту XVI – XVII століть. 2. Філософія Нового часу: основні тенденції та особливості розвитку: <ul style="list-style-type: none"> • емпіризм та раціоналізм в теорії пізнання; • проблема субстанції і варіанти її вирішення; • механічний матеріалізм Т. Гоббса; • суб'єктивно-ідеалістичний сенсуалізм Д. Берклі та Д. Юма. 3. Вільнодумство й раціоналізм епохи Просвітництва: <ul style="list-style-type: none"> • критика релігії у працях французьких просвітителів; • соціально-антропологічні шукання просвітителів; • вчення про природне право й суспільний договір; • французький матеріалізм XVIII століття і його внесок у розвиток філософії. 4. Німецька класична філософія: <ul style="list-style-type: none"> • морально-практична філософія І. Канта; • об'єктивний ідеалізм і діалектика Г. Гегеля;
<p>Тема 4. Сучасна західна філософія: основні напрями та школи</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Соціокультурні особливості XX століття та місце і значення філософії. 2. Сцієнтистські напрями у західній філософії XX століття. 3. Антропологічні напрями у філософії XX століття: екзистенціалізм, філософська антропологія, персоналізм, фрейдизм, неопрейдизм. 4. Культурологічні та історіософські напрями у філософії XX століття. 5. Основні напрями релігійної філософії XX століття. Ситуація Постмодерну у філософії.
<p>Тема 5. Філософський зміст проблеми буття й діалектика його основних форм</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Буття як філософська категорія. 2. Основні форми й способи існування буття. 3. Становлення й еволюція уявлень про матерію.

	<p>4. Сучасна наука про матеріальну єдність світу і його багатоманітності</p> <p>5. Атрибути матерії: рух як спосіб існування матерії; простір і час як форми існування матерії;</p>
Тема 6. Філософія і наукове пізнання	<p>1. Філософські концепції пізнання.</p> <p>2. Людини як суб'єкта пізнання. Різноманіття форм пізнання, їх можливості та межі.</p> <p>3. Рівні пізнавальної діяльності людини</p> <p>4. Творчість та інтуїція у процесі пізнання.</p> <p>5. Специфіка наукового пізнання</p> <p>6. Поняття методу та методології наукового дослідження.</p>
Тема 7. Пізнання як філософська проблема	<p>1. Сутність і структура свідомості.</p> <p>2. Філософські концепції свідомості.</p> <p>3. Свідомість як сутнісна характеристика людини.</p> <p>4. Відображення як генетична передумова свідомості. Формування свідомості в онтогенезі та філогенезі людини.</p> <p>5. Мова як засіб спілкування і знакова система.</p> <p>6. Моделювання свідомості. «Штучний інтелект».</p>
Тема 8. Людина у філософському вимірі	<p>1. Проблема людини в історії філософії.</p> <p>2. Особистісний вимір людини. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість» у філософському вимірі.</p> <p>3. Філософські концепції антропосоціогенезу.</p> <p>4. Людина як біопсихосоціальна істота.</p> <p>5. Специфіка людського буття.</p>
Тема 9. Суспільство й історія як проблеми філософії	<p>1. Суспільство як спосіб буття людства.</p> <p>2. Суспільство як система. Основні сфери суспільного життя та способи їх організації.</p> <p>3. Філософські моделі соціальної реальності:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ідеалістичні підходи до аналізу суспільства; • розуміння характеру суспільного життя в історичному матеріалізмі; • натуралістичні та органістичні концепції історичного процесу. <p>4. Формаційний і цивілізаційний підходи до розуміння суспільного розвитку.</p>

5. Суспільний розвиток. Прогрес і регрес. Еволюція і революція.
6. «Криза сучасної цивілізації» і альтернативні проекти майбутнього

7.4 СХЕМА КУРСУ (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання	Зміст теми
Тема 1. Філософія як особлива галузь знання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні риси філософського мислення. 2. Філософський метод 3. Співвідношення філософії, релігії, науки та мистецтва. 4. Філософія і політика
Тема 2. Філософія Стародавнього Сходу	<ol style="list-style-type: none"> 1. Формування філософії як нового типу світогляду. 2. Філософія Давньої Індії: <ul style="list-style-type: none"> • взаємозв'язок ідей світоустрою, суспільного устрою та належного індивідуального буття у ведичній традиції; • ортодоксальні школи індійської філософією. 3. Філософія Давнього Китаю: <ul style="list-style-type: none"> • даосизм: учення про єдність природи та людини; • конфуціанство: учення про «благородного мужа»;
Тема 3. Проблема людини у філософії Середньовіччя та Відродження	<ol style="list-style-type: none"> 1. Августина Аврелій про моральне самовдосконалення людини. 2. Проблема сутності й існування у філософії Фоми Аквінського. 3. Ренесансний культ краси, творчості, любові та гідності людини.
Тема 4. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха	<ol style="list-style-type: none"> 1. Антропологічний матеріалізм Л. Фейєрбаха. 2. Людина як природна, чуттєво-тілесна істота. 3. Проникнення ідей німецької класичної філософії в Україну. 4. Вплив ідей німецької класичної філософії на європейську культуру.
Тема 5. Філософія марксизму	<ol style="list-style-type: none"> 1. Перегляд класичної моделі світорозуміння. 2. Передумови становлення філософії марксизму, її основні ідеї 3. Матеріалістичне розуміння історії. 4. Революційність практики як засобу досягнення комуністичного ідеалу.

	<p>5. Концепція матеріалістичної діалектики, її зміст. Вплив марксистської філософії на інші філософські доктрини.</p>
<p>Тема 6. Некласичних філософських вчень в XIX ст. ірраціонального толку</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ірраціональна настанова філософії життя. 2. Проблема нераціонального (воля, почуття, інтуїція, несвідоме). 3. Людина як суб'єкт воління. 4. Світ як воля й уявлення (А. Шопенгауер).
<p>Тема 7. Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Роль громадсько-політичних рухів у поширенні філософських ідей в Україні. 2. Філософсько-світоглядні ідеї представників української літератури XIX століття.
<p>Тема 8. Екзистенціалізм та фрейдизм як провідні теорії філософії модерну</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Людина як духовна істота, здатна до вибору й самовизначення. 2. Ідея несвідомого і психоаналіз З. Фрейда. 3. Структура психіки за Фрейдом. Психоаналітична онтологія людського буття. 4. Феноменологія несвідомого. Психоаналіз і проблема антропосоціогенезису.
<p>Тема 8. Позитивістська тенденція у сучасній світовій філософії.</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Позитивізм. Вчення про науку у філософії О. Конта. 2. Еволюціонізм Г. Спенсера. 3. Концепція філософії науки Е. Маха. 4. Проблеми філософії науки у неокантіанстві (Г. Коген, П. Наторп, Е. Кассіпер, В. Віндельбант, Г. Ріккерт).
<p>Тема 9. Цінність як спосіб освоєння світу людиною</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття цінностей та їх соціальна природа. 2. Класифікація цінностей. 3. Життя людини як цінність в історико-філософському вченні. 4. Актуальні проблеми життя як цінності в українському суспільстві.
<p>Тема 10. Духовне життя суспільства</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Природа, сутність та структура духовного життя суспільства. 2. Духовне життя з позиції релігії, мистецтва, культури, філософії та науки. 3. Сутність та структура «духовного світу індивіда» та його взаємозв'язок із духовним життям суспільства. 4. Зв'язок духовного життя людини та суспільства.

8. СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ

<p>Загальна система оцінювання курсу</p>	<p>За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролю (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{ср}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{ср}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $ПК = (X_{ср}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{ср} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $ПК = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $КТ = ПК + ПКР = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $ЗР = (ПО + Е) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при</p>

	<p>цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші операції аналізу і синтезу; робити узагальнення, висновки.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.</p>

	В сумі 5 балів
Поточний контроль (реферат, есе, презентація)	<p><i>1 бал</i> – Відповідність змісту обраній темі</p> <p><i>1 бал</i> – Логічна структурованість матеріалу, ґрунтовність, повнота і критичність аналізу літератури з теми реферата</p> <p><i>1 бал</i> – Успішність виконання завдання, глибина аналізу зібраного фактичного матеріалу</p> <p><i>1 бал</i> – Літературне, технічне й естетичне оформлення роботи</p> <p><i>1 бал</i> – Публічний захист роботи</p>
Поточний контроль (самостійні контрольні роботи)	5 балів
	Розподіл балів, як за відповідь на практичному занятті
Поточний контроль (підсумкове тестування)	5 балів
	0,5 бала за кожну правильну відповідь на кожне з 10 тестових завдань
Періодичний контроль (ПМК)	30 балів
	10 балів за кожне з 2 завдань (одне – теорія, одне – практика з методичним аналізом) та 10 тестових завдань – 10 балів

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Оцінка за бальною шкалою	Оцінка за національною шкалою
-----------------------	--------------------------	-------------------------------

A	90-100	відмінно	Студент виявляє всебічні, системні й глибокі знання навчального матеріалу, здатний використовувати набуті знання та вміння для прийняття рішень у нестандартних ситуаціях, висловлює власні думки, самостійно оцінює різноманітні життєві явища й факти. Мова логічно обґрунтована і граматично правильна
B	82-89	добре	Студент виявляє вміння самостійно та аргументовано викладати матеріал, аналізувати явища й факти, робити самостійні узагальнення та висновки, правильно виконує навчальні завдання, виправляє допущені помилки, кількість яких незначна. Відповіді досить повні, логічні, з елементами самостійності, але містять деякі неточності
C	74-81		
D	64-73	задовільно	Студент виявляє наявність знань лише основного матеріалу, відповідає по суті питання і в загальній формі розбирається у матеріалі, але відповідь не повна, нечітка, містить неточності, дає недостатньо правильні формулювання, порушує послідовність викладу матеріалу, відчуває труднощі, застосовуючи знання при рішенні практичних задач
E	60-63		
FX	0-59	незадовільно з можливістю повторного складання	Студент не знає значної частини матеріалу курсу, допускає суттєві помилки при висвітленні основних питань, при формулюванні понять, на додаткові питання відповідає не по суті, не може провести зв'язок між теоретичним матеріалом і сучасною дійсністю, не може правильно вирішити конкретну задачу, зорієнтуватись в конкретній ситуації, робить велику кількість помилок в усній відповіді.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Введение в философию : Учебник : В 2 ч. / Под ред. И. Т. Фролова. – М., 1990.
2. Петрушенко В. Л. Філософія : Курс лекцій. – К., Львів, 2001.
3. Троїцька Т. С. Філософія : навч. посіб. – Мелітополь, 2008.
4. Философия: учеб. для высших учеб. завед. / за ред. В. П. Кохановский. – Ростов-на-Дону, 1998.
5. Філософія : Підручник / За ред. М. І. Горлача, В. Г. Кременя, В. К. Рибалка. – Харків, 2000.
6. Філософія : Підручник / Под ред. І. Ф. Надольного. – К., 2001.
7. Філософія. Світ людини. Курс лекцій: навч. посібник / В. Г. Табачковський та інш. – К., 2004.
8. Філософія: Логос, Софія, Розум: підруч. для студ-тів вищих навч. закладів / В. Г. Кремень, В. В. Ільїн. – К., 2007.

9. Філософія: навч. посіб. / за ред. І. Ф. Надольного. – К., 1998.
10. Філософія: підручник для вищої школи / І. В. Бичко та інш. – К., 2001.
11. Філософія: навчальний посібник-практикум / О. Г. Волков, А. М. Землянський, Р. І. Олексенко, Є. М. Рябенко. – Мелітополь, 2017.
12. Філософія: підручник / Г. А. Заїченко та інш. – К., 1995.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Андрущенко В. П., Михальченко М. І. Сучасна соціальна філософія. – К., 1996.
2. Барулин В. С. Социальная философия : Учебник ; 2-е изд. – М., 2000.
3. Бичко А. К., Бичко І. В., Табачковський В. Г. Історія філософії : Підручник. – К., 2001.
4. Блецкан М. І., Логойде В. М. Філософія, онтологія, гнесеологія, діалектика : Курс лекцій. – Ужгород, 1999.
5. Бутенко А. П., Шкреба А. А. Диалектика общественного развития. – К., 1991.
6. Быстрицкий Е. К. Бытие человека в культуре. – К., 1992.
7. Гальчинский А. С. Суперечність реформ. – К., 2001.
8. Горський В. С. Історія української філософії : Курс лекцій. – К., 1996.
9. Забужко О. Філософія української ідеї та європейський контекст. – К., 1992.
10. Зотов А. Ф. Современная западная философия : Учебник. – М., 2001.
11. История диалектики. Немецкая классическая философия. – М., 1978.
12. Історія філософії України : Підруч. / М. Ф. Тарасенко та ін. – К., 1994.
13. Петрушенко В. Л. Філософія: Курс лекцій. Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів освіти III – IV рівнів акредитації, 2-е видання, виправлене і доповнене. К.: «Каравела»; Львів: «Новий світ – 2000», 2002. 544 с.
14. Практикум з філософії: Методичний посібник для викладачів та студентів ВНЗ / Під ред. В. Л. Петрушенка. Львів: «Новий Світ — 2000», «Магнолія плюс», 2003. 256с.
15. Присухін С. І. Філософія: Навчальний посібник: У 2 ч. К.: КНЕУ, 2006. 208 с.
16. Рижак Л. Філософія як рефлексія духу: навч. посібник. Львів: Видавничий центр ЛНУ імені Івана Франка, 2009. 640 с.
17. Саух П. Ю. Філософія: Навчальний посібник. К.: Центр навчальної літератури, 2003. 256 с.
18. Світ мудрості. Хрестоматія з філософії: Навч. посібник / упорядники Г. Орендарчук, М. Шумка. 2-ге вид., перероблене і доповнене. Тернопіль: Астон, 2008. 384 с.
19. Всемирная энциклопедия: Философия / Глав.науч.ред. А.А. Грицанов. М.: АСТ, Мн.: Харвест, Современный литератор, 2011. -1314 с.
20. Історія філософії: словник / [В. І. Ярошовець та ін.] ; за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. В. І. Ярошовця; Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. К. : Знання України, 2012. - 1087 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Перелік основних довідників тематичних ресурсів з філософії <http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>.
2. Посилання на твори Г.Сковородина «Книжковій полиці» (<http://philosophy.allru.net/pervo.html>).
3. Посилання на фонди Російської державної бібліотеки (www.rsl.ru).
4. Посилання «David Chalmers' Philosophy Resources» у переліку філософських тематичних ресурсів (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
5. Посилання на сервер «Philosophy in Cyberspace» (<http://www.philosophy.ru/linx/linx1.html>).
6. Національна бібліотека України ім.В.І.Вернадського www.nbuv.gov.ua
7. Електронна бібліотека підручників <http://pidruchniki.com.ua>
8. Сайт кафедри філософії та методології науки. <http://philsci.univ.kiev.ua/>